

7. POLITYKA ZAGRANICZNA II RP – NOTATKA

1. Polityka zagraniczna II RP w latach dwudziestych

a) sojusznicy:

- **Łotwa** – była wdzięczna za pomoc w wojnie z bolszewicką Rosją.
- **Rumunia** – szukała sojusznika obawiając się ZSRR. **03.03.1921 r.** – **układ sojuszniczy** – wzajemna pomoc w przypadku wojny z Rosją radz.
- **Francja** – była zainteresowana osłabieniem Niemiec. **19.02.1921 r.** – **układ sojuszniczy**. – wzajemna pomoc w przypadku wojny z Niemcami.

b) wrogowie:

- **Niemcy** – chciały odzyskać utracone na rzecz II RP ziemie,
- **ZSRR** – chciał likwidacji II RP.
- **Litwa** – chciała odzyskać Wileńszczyznę.
- **Czechosłowacja** – zajęła Zaolzie, Spisz i Orawę. Czuliśmy się oszukani

2. Pogorszenie się sytuacji II RP w latach dwudziestych

a) układ w Rapallo w 1922 r.

- został zawarty między ZSRR, a Republiką Weimarską (Niemcy)
- postanowienia:
 - ✓ nawiązanie stosunków dyplomatycznych między w/w państwami,
 - ✓ oba rządy zobowiązały się zrezygnować z żądań finansowych wobec siebie
 - ✓ tajne porozumienie wojskowe
- sojusz między dwoma największymi wrogami państwa polskiego spowodował wzrost zagrożenia II RP

b) konferencja w Locarno z 1925 r.

- wzięły w niej udział Niemcy, Francja, Belgia, Włochy, Wielka Brytania,
- na konferencji zawarto tzw. „**Pakt reński**”. Podpisały go Niemcy z jednej strony i Francja z Belgią z drugiej strony
 - ✓ gwarantował nienaruszalność niemieckiej granicy zachodniej z Francją i Belgią,
 - ✓ gwarantami paktu stały się Wielka Brytania i Włochy, które zobowiązały się w razie agresji jednej ze stron udzielić pomocy stronie napadniętej,
 - ✓ w osobnym układzie Belgia zrzekła się statusu neutralności
- skutki dla Polski - Niemcy nie chciały zagwarantować swojej wschodniej granicy; w ten sposób zapowiedziały, że będą dążyć do jej zmiany. Ponieważ Francja wyraziła zgodę na ten pakt, jej wiarygodność jako naszego sojusznika znacznie zmalała.

3. Polityka Józefa Piłsudskiego po przewrocie majowym

a) cele:

- umocnienie pozycji międzynarodowej Polski,
- osłabienie imperializmu radzieckiego poprzez zbudowanie za wschodnią granicą ,
- bloku państw połączonych federacją z Polską.

b) polityka prometejska – wspieranie działalności ukraińskich, kozackich i kaukaskich organizacji

c) Idea „Międzymorza” – stworzenie federacji państw Europy Środkowo – Wschodniej pod przewodnictwem Polski antykomunistycznych.

4. Polityka zagraniczna rządów sanacji w latach 30-ych.

a) **polityka równowagi** – jest to polityka „równej odległości” między Moskwą a Berlinem. Jednym słowem polityka utrzymywania takich samych stosunków z Niemcami i z ZSRR, nie wyróżniania żadnego z tych państw. Celem polityki równowagi było wykorzystywanie napięcia międzynarodowego między nimi dla utrzymania pełnej niezależności państwa polskiego. Twórcą koncepcji był Józef Piłsudski, a **realizował ją polski minister spraw zagranicznych Józef Beck**.

b) przyczyny wprowadzenia polityki równowagi:

- wzrost zagrożenia ze strony Niemiec po podpisaniu układu w Locarno
- zgoda na układ w Locarno zarówno Wielkiej Brytanii jak i Francji
- brak wiary w ochronę interesów Polski ze strony Francji, mimo układu z 1921 r.

c) realizacja polityki równowagi

- w 1929 r. Polska, ZSRR, Estonia, Łotwa i Rumunia podpisały **protokół Maksima Litwinowa** o niestosowaniu przemocy w dochodzeniu swych pretensji w terytorialnych.
- w **1932 r.**(25.07) **Polska i ZSRR podpisały pakt o nieagresji** i powstrzymaniu się od wojny, na trzy lata. W roku 1934 został przedłużony na 10 lat. Stalin uznał niepodległość Polski. Podpisanie tego układu umocniło pozycję Polski w stosunkach z Niemcami.
- w **1934 r.** (26.01.) podpisano **polsko – niemiecką deklarację o niestosowaniu przemocy**, wzajemnym wyrzeczeniu się agresji. (tzw. układ o nieagresji). W układzie ustalono, że we wzajemnych stosunkach nie będzie stosowało się agresywnej propagandy, zakończona zostanie wojna celna, będą przestrzegane prawa Polaków w Gdańsku. Układ ten przełamał izolację III Rzeszy spowodowaną wystąpieniem Niemiec z Ligi Narodów.
 - ✓ pozytywne skutki podpisania deklaracji
 - Wymiana ambasadorów i otwarcie ambasady polskiej w Berlinie i niemieckiej w Warszawie.
 - Ożywienie kontaktów gospodarczych i kulturalnych.
 - Zakończenie wojny celnej z Niemcami (trwała od 1925) .
 - Niemcy zaprzestały agresywnej, antypolskiej propagandy.
 - Poprawa sytuacji mniejszości polskiej w Niemczech.
 - Władze Wolnego Miasta Gdańska zaczęły respektować polskie prawa w tym mieście.
 - Była to dobra karta przetargowa w stosunkach z ZSRR.
 - ✓ negatywne skutki podpisania deklaracji – Polska zaczęła być postrzegana jako sojusznik Hitlera,
- z inicjatywy Francji w **1934 r. starano się podpisać pakt wschodni** tzw. „wschodnie Locarno”, obejmujące Polskę, Niemcy, ZSRR, Czechosłowację, republiki bałtyckie; przy gwarancji Francji i Anglii państwa te miały zagwarantować wzajemnie nienaruszalność granic. Projekt ten odrzuciły Niemcy i Polska.